

SZEMLE

„STATISZTIKA ÉS GAZDASÁGMODELLEZÉS” KONFERENCIA BALATONFÜREDEN

A Gazdaságmodellezési Társaság kétévente rendez országos konferenciát, melyek célja az ezen a tudományterületen elért legújabb kutatási eredmények minél szélesebb körű megismertetése. 2000. november 15. és 17. között a Magyar Statisztikai Társaság Gazdaságmodellezési Szakosztályával közösen szervezett balatonfüredi konferencián 26 előadás hangzott el. A mindvégig nagy szakmai érdeklődéssel kísért színvonalas előadásokat értékes, konstruktív viták követték.

A konferenciát *Meszéna György* professzor emeritus, a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem (BKÁE) egyetemi tanára, a Gazdaságmodellezési Társaság elnöke nyitotta meg, majd *Kuti Csaba*, a Veszprém Megyei Közgyűlés elnöke üdvözölte a résztvevőket.

Az első szekcióban *Ligeti Csák*, a KSH főosztályvezetője, a konferencia szervezőbizottságának vezetője elnökölt.

Nyitó előadásában *Augusztinovics Mária*, a közgazdaságtudomány doktora „Újraelosztás a nyugdíjbiztosítási rendszerben” c. előadásában felhívta a figyelmet arra, hogy e rendszerben az újraelosztásnak számos formája létezik: amennyiben egyének és (vagy) csoportok között megkülönböztetésre kerül sor, akkor a rendszer felosztó, és a biztosítást tekintve nem korrekt. Az előadó utalt arra is, hogy a nyugdíjbiztosítás nem pusztán a halandósági kockázat megosztását jelenti, ugyanis a konstrukció igen hosszú időtartama miatt a gazdasági-társadalmi tényezők hosszú távú alakulása is kockázatként jelentkezik, s ezek a tényezők ráadásul magát az élet-tartamot is befolyásolják. Mindezek figyelembevételével kellene felmérni a magyar nyugdíjrendszerben folyó újraelosztás mértékét és jellegét.

A második előadó, *Szép Jenő* professzor emeritus „Algebrai struktúrák és alkalmazási lehetőségei” c. előadásában az algebrai struktúrák gyakorlati alkalmazhatóságáról értekezett. Ezek közül kiemelte bizonyos fizikai és biológiai folyamatok

szimulálását, valamint titkosítási eljárások levezetését. Az utóbbinak gyakorlati jelentőségén túl az ad különös hangsúlyt, hogy viszonylag könnyen alkalmazható módszerről van szó.

A következő előadó *Major Klára*, PhD-hallgató volt, „A nyugdíjvédelmek tíz éve” c. előadásának társszerzője *Martos Béla*, a közgazdaságtudomány doktora. Az előadás abból indult ki, hogy Magyarországon az elmúlt tíz évben a nyugdíjasok száma jelentősen nőtt, a járulékfizetők száma pedig csökkent. Ebből következően jelentősen visszaesett a járulékbévételek reálértéke. A szerzők arra hívták fel a figyelmet, hogy ezzel párhuzamosan számottevően csökkentek az egyenlőtlenségek akár az összes nyugdíjat, akár az újonnan megállapított nyugdíjakat, akár az életkereseteket vizsgáljuk. Ennek lehetséges oka az előbb említett jelenség, ha ugyanis kevesebbet többfelé kell elosztani, és a minimális szintet mindenki számára biztosítani kell, akkor természetes az egyenlőség növekedése. A szerzők ezt úgy interpretálják, hogy bár – a piacgazdasági elvárásoknak megfelelően – csökkent a nyugdíjak szociális kiegyenlítést szolgáló szerepe, ennek ellenére a kiegyenlítés hasznélvezőinek száma nőtt.

A szekcióülésein *Vörös József*, a közgazdaságtudomány doktora, egyetemi tanár „A minőség stratégiai szerepe” címmel tartott előadást. A szerző felhívta a figyelmet arra, hogy már a minőség fogalmának meghatározása sem egyértelmű, a témában folyamatosan jelennek meg az új megközelítések. Az előadó a kérdéses fogalmat a fogyasztó elvárásai alapján határozta meg, azaz nála a minőség a fogyasztói tapasztalat függvénye. Szerinte az 1990-es évekre a tömegtermelés elérte azt a szintet, hogy a standard termékek már nemcsak elérhető áruak, hanem jó minőségűek is. Ez a jelentős átalakulás pedig azt eredményezi, hogy a fogyasztók egyre természetesebbnek tekintik a jó minőséget, elvárásaik növekednek. Ezt a jelenséget nevezik a „minőség inflációjának”. Ilyen környezetben egy vállalat csak akkor

maradhat talpon, ha folyamatos minőségfejlesztés mellett képes növelni a termelési hatékonyságot is.

A szekcióülés végén *Kádas Sándor* kandidátus, egyetemi docens számolt be a 2000 júniusában a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetemen tartott EURO 2000 konferenciáról.

Az esti fogadás előtt került sor a Krekó Béla-díj átadására. Az első ízben átnyújtott kitüntetések *Augusztinovics Mária*, *Martos Béla* és *Szép Jenő* vehették át a gazdaságmodellezés területén végzett többévtizedes eredményes munkájuk elismeréseképpen.

A konferencia november 16-án a második szekcióval folytatódott, melynek elnöke *Tarján Tamás*, a Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Kutatóközpontjának kutatója volt. A szekció valamennyi előadója a Magyar Nemzeti Bank (MNB) Közgazdasági főosztályán folytatja kutatásait.

Az első előadást „Potenciális termelés kis nyitott gazdaságban” címmel *Simon András*, az MNB osztályvezetője tartotta, szerzőtársa *Darvas Zsolt*, PhD hallgató. Dolgozatuk alapja egy olyan modell, melyben a potenciális kibocsátást számszerűsítik és mint fenntartható kibocsátási szintet jellemzik. Amennyiben a tényleges kibocsátás ezt meghaladja, inflációs feszültségről beszélhetünk, ami nem minden esetben vezet tényleges inflációhoz. Kezdetben többnyire valamilyen egyéb makrogazdasági egyensúlytalanságban (például külkereskedelmi hiány) csapódik le, ezáltal a válság kirobbanása későbbre tolódik, a lényegi fogalom azonban a fenntarthatóság. A szerzők szerint ennek tükrében érdemes megítélni az 1990-es évek makrogazdasági folyamatait.

A következő előadó ismét *Simon András* volt, szerzőtársa ezúttal *Várpalotai Viktor* PhD-hallgató, és előadásuk címe „Az optimális eladósodás mértéke kis országban”. A kiindulásul felhasznált absztrakt modellt a szerzők több szempontból is megpróbálják életszerűbbé és Magyarországra alkalmazhatóbbá tenni. Ennek során a determinisztikus modellt sztochasztikussá alakítják, véges életpályát tételeznek fel, korlátozzák az eladósodás mértékét. A modell egyensúlyi megoldásként a heurisztikusan is elvárható eredményt kapjuk, miszerint a gyorsan növekvő, felzárkózási szakaszban levő országok adósok lesznek a stacionárius állapotban. A szerzők szerint ilyen helyzetben is csak lassú utolérési folyamatra lehet számítani, Magyarország például 2030-ra érheti el Ausztria GDP-jének 70 százalékát.

Érdekes előadást tartott *Várpalotai Viktor* a „Gazdasági adatok visszabecklése numerikus módszerekkel” címmel. A probléma rendkívül időszerű, hiszen a gyakorló modellezők nap mint nap szembe-

sülnek a gazdasági adatsorok hiányosságaival és megbízhatatlanságával. A szerző által alkalmazott módszer lényege, hogy a problémát egy optimum-feladatra vezeti vissza. Ennek során formalizálja a rekonstruálni kívánt gazdasági változók elvárt viselkedését, megfogalmaz bizonyos természetes elvárásokat (például hogy a negyedéves változók összege egyezzen meg az éves adattal), majd numerikusan megoldja a feladatot.

A szekció zárásaként *Barabás Gyula*, az MNB osztályvezetője „Monetáris programozás az MNB-ben” c. előadásában az alkalmazott monetáris programozási tevékenységet mutatta be. Az előadó először a monetáris programozással kapcsolatos fogalmakat tisztázta, majd kitért arra, hogy mely összefüggések a legfontosabbak a prognózis konzisztenciájának megteremtése szempontjából. Ezután a program elkészítésének lépéseiről volt szó, melynek során a szerző kiemelte, hogy a jövedelmi és a finanszírozási oldal konzisztenciájának biztosítása az egyik legfontosabb és egyben legnehezebb lépés a monetáris programozásban, ennek során a készítő makromodell hiányában kénytelenek nemzetközi tapasztalatokra, valamint szakértői becslésekre hagyatkozni (ez utóbbi például a költségvetés alapján készülhet). A monetáris program outputja az egyes eszközök állományának középtávú (8-17 hónapos) előrejelzése.

A harmadik szekcióban *Meszéna György* egyetemi tanár elnökölt.

Az első előadásban *Tarján Tamás* „A magyar kutatás+fejlesztés és innováció az átmenet elmúlt 10 évében” című előadásában a hazai K+F történéseit elemezte. Bevezetésként vázolta a magyar gazdaság fejlettségi szintjének alakulását a szomszédos Ausztriához viszonyítva az utóbbi évtizedekben, eszerint a századelőhöz képest lemaradásunk fokozódott, s ezt súlyosbította a rendszerváltás utáni gazdasági visszaesés. Mindezt tetézi, hogy a hazai K+F kiadások 1990 és 1996 között mintegy 70 százalékkal csökkentek, és ezen belül is a kísérleti fejlesztés esett vissza a legjelentősebben. A szerző biztatásként mindehhez annyit tesz hozzá, hogy bár jelenleg az alap kutatások nagyobb hányada lényegében alkalmazott kutatás, ami viszont mostanra mint K+F megmaradt, jól beépült a gazdaságba és az európai innovációs struktúrákba, a termelésre ténylegesen hat.

Gyeván Ferenc egyetemi docens „A minőség a matematikai modellek tükrében” c. előadásában, mely a minőség témakörével foglalkozott, azt emelte ki, hogy a minőség az utóbbi évtizedben stratégiai kérdéssé vált a vállalati döntéshozatalban. A szerző a minőségtervezésre bemutatott egy célprogramozási megközelítést. Ebben felhívta a figyelmet az idő szerepére, miszerint a minőség gyorsan inflálódik. En

nek oka az, hogy a minőségelönnyel megteremtő képesség nem marad titokban, azt a gyorsan tanuló versenytársak hamar elsajátítják.

A szekció befejezéséeként *Varga József* egyetemi tanár és *Rappai Gábor* egyetemi docens közös „Heteroszkedaszticitás és a béta hatékony esztimátorai GARCH modell alapján. A magyar részvénytőzsiac elemzése” című dolgozatukban a magyar részvénytőzsiacot elemezték jelentős módszertani apparátus felhasználásával. Végeredményként arra a következtetésre jutottak, hogy az amerikaihoz hasonlóan, a hazai tőzsiacian is érzékelhető a feltételes heteroszkedaszticitás, ezt tehát CAPM-próbákban a piaci modell béta értékeinek becslésekor számításba kell venni.

A negyedik szekció elnöke *Augusztinovics Mária*, a közgazdaságtudomány doktora volt.

Az első előadást *Bagó Eszter*, a Központi Statisztikai Hivatal elnökhelyettese „A globalizációs folyamatok hatása a külkereskedelmi statisztikára” címmel tartotta. Azokkal a problémákkal foglalkozott, amelyek a globalizációs folyamatok hatására merülnek fel a külkereskedelmi statisztikában. A gondok abból adódnak, hogy napjainkra a külkereskedelmi áruforgalom jelentős hányada multinacionális vállalatokon belüli árumozgásként jelenik meg. Ezekben az esetekben nehezítik a számbavételt az árképzés sajátosságai, valamint az a tény, hogy az adott termékben megtestesülő hozzáadott érték egyre több országból származik. Ezekkel a folyamatokkal a külkereskedelmi statisztika fejlesztésének is lépést kell tartania.

A következő „A cserearányok mérése és makrogazdasági hatásai” című előadásban *Kollányi Margit*, a KSH tanácsadója, a cserearányok változásának mérésével kapcsolatos problémákat ismertette. Kifejtette, hogy a cserearányok témaköre erősen konjunktúrafüggő, azaz többnyire akkor kerül előtérbe, ha erőteljes (általában kedvezőtlen) változások következnek be a cserearányokban. Az utóbbi egy-két évben is hasonló volt a helyzet, igaz, az évi 2-3 százalékos romlás nem hasonlítható az 1970-es évek olajválságának hatására bekövetkező 20 százalékos pozícióvesztéshez. Az utóbbi évek cserearányromlása két fő tényezővel magyarázható: az 1999-es romlás elsősorban a gépiparban jelentkezett, fő oka a burkolt profitkivitel (irreális transzferárak); ezzel szemben 2000-ben cserearányaink egyértelműen a magas olajár miatt romlottak. Ezeket a hatásokat célszerű figyelembe venni a gazdasági teljesítmény mérésekor is. Erra a célra a nemzetközileg ajánlott mutató a GDI (Gross Domestic Income).

Budavári Péter, a Pénzügyminisztérium főosztályvezetője „Két paradoxon a cserearány-változás

számításában” c. előadásában két problémára hívta fel a figyelmet, melyekkel a cserearány-változás számításakor találkozhatunk. Az első lényege, hogy a termékcsoportokra számított részindexek átlaga nem feltétlenül adja ki a teljes mutatót, sőt azok irányával is ellentétes lehet. A megoldást a standardizálás módszerei adják, a szerző ennek megfelelően az ott használatos fogalmak kiterjesztését javasolja a cserearányindexekre. A második felvetett probléma az, hogy a cserearányhatás egy részét annak ellenére tartalmazza a statisztikák, hogy az nem befolyásolja a felhasználható GDP volumenét. Az előadó ennek korrekcióját javasolja, mivel a cserearány-változás csak a belföldi felhasználás lehetőségeit befolyásolja.

A szekció záró előadásában – „Ökonometriai modell a fiskális politika szolgálatában” – *Muszély György*, a Pénzügyminisztérium főtanácsosa több társszerzővel együtt készített éves modellel számított költségvetési variánsokat ismertett. Valamennyi változat expanzív jellegű volt, a kiadások jelentős növelésével és (vagy) a bevételek csökkentésével számolt. Az előadó a következményeket a külső pozíciók, a gazdasági növekedés, valamint az államháztartás szempontjából elemezte. A legfontosabb eredményként talán azt emelnék ki, hogy egyáltalán nem közömbös az expanzív költségvetési politika iránya, az egyes változatok igen eltérő hatást gyakoroltak a legfontosabb makroökonómiai mutatókra.

Az ötödik szekcióban *Szilágyi György*, a KSH ny. főosztályvezető-helyettese elnököl.

Az „Elemezzünk, vagy az adatok önmagukért beszélnek?” c. előadásban *Kovács Erzsébet* kandidátus, egyetemi docens az adatelemzés módszereiről értekezett. Kifejtette, hogy míg korábban az adatok elemzése többnyire modellvezérelt volt, vagyis a kutatók bizonyos előzetes feltételezésekkel éltek az adatok struktúráját illetően, mára az adatvezérelt eljárások kerültek előtérbe, azaz a felhasználók viszonylag kevés feltételezést fogalmaznak meg a vizsgált sokaságra. Véleménye szerint ez a tendencia jelentős veszélyeket hordoz magában, ugyanis egyre gyakrabban használnak olyan eljárásokat, melyek során az eredmények megbízhatósága – az eloszlás ismeretének hiányában – nem tesztelhető.

A következő előadást *Benedek Gábor* és *Megyery Krisztina*, a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem PhD-hallgatói tartották „Egy bilaterális pénzmodell egyensúlyainak numerikus elemzése” címmel. Egy olyan pénzmodell egyensúlyát elemezték, amely képes megjeleníteni a pénz csereeszköz funkcióját. Kutatásaik során valószínűsítő modellkörnyezetre törekedtek, ebben vizs

gálták az egyensúly létezését numerikus módszerekkel. Tovább lépésként modelljüket kibővítették: növelték a szereplők számát, figyelembe vették az információaszimmetriákat, valamint beépítették a tanulás folyamatát.

A továbbiakban egy meglehetősen speciális témával foglalkozó előadás hangzott el „A sik- és dombvidéki kedvezőtlen adottságú mezőgazdasági területek lehatárolásának módszere” címmel. A szerzők *Tóthné Lőkös Klára, Gábríelné Tózsér Györgyi és Szűcs István*, a gödöllői Szent István Egyetem Gazdaságelemzési Módszertani Intézetének munkatársai. Az előadás a kedvezőtlen adottságú mezőgazdasági területek lehatárolásának módszertani kérdéseivel foglalkozott. A kérdés gyakorlati jelentősége igen nagy, ugyanis az EU-támogatások elnyerésének egyik alapfeltétele a pontos helyzetfelmérés és a környezeti tényezők feltérképezése. A kutatók számos gazdasági, természeti és demográfiai mutató felhasználásával hat klaszterbe sorolják a településeket.

A szekcióülés zárásaként *Szép Katalin*, a KSH főtanácsosa a háztartási termelésről, valamint annak modellezéséről és méréséről tartott előadást „Háztartási termelési modell és kapcsolata a statisztikával” címmel. A téma jelentőségét mutatja, hogy felmérések szerint ennek aránya az EU-ban is meghaladja a GDP 35 százalékát. A bemutatott modell alkalmas a saját fogyasztásra szánt mezőgazdasági termelés modellezésére, továbbá az otthoni munka pénzbeni értékelésére is. A háztartási termelési szatellitábla beilleszthető a nemzeti számlarendszerbe, mérhetővé teszi a háztartási termelést.

A hatodik szekcióban *Martos Béla*, a közgazdaságtudományok doktora elnökölt.

Az első előadást „A Gazdaságfejlesztési Pályázat hatékonyságának vizsgálata” címmel *Németh Sándor Zoltán, Rapcsák Tamás* egyetemi tanár és *Temesi József*, a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem rektorhelyettese tartotta. A felvetett probléma megoldására egy csoportos döntési modellt javasoltak. A modell inputként az 1996 és 1998 közötti pályázati anyagokat használta fel, ezeket vetette össze a tényekkel, vagyis azzal, hogy azokat mennyire sikerült megvalósítani. Az értékelés során figyelembe vett szempontok három területre koncentráltak: a hazai ipar fejlesztésére (kis- és középvállalatok, valamint a beszállítói háttér fejlesztése), a nemzetgazdasági célok megvalósítására (például regionális fejlesztés, munkahelyteremtés), továbbá a pénzügyi hatékonyságra (például megtérülési idő, exporthányad). A részletes elemzést érzékenységvizsgálat zárta le.

A következő előadó *Mihályffy László*, a KSH főtanácsosa volt. „A kalibrálás egy általánosításáról” c. előadásban a kalibrálást a szerző a válaszmegtagadásból és a mintakeret hiányosságaiból fakadó problémák kiküszöbölése érdekében alkalmazta. Ennek során a mintavételi tervben szereplő eredeti súlyokat kalibrálják a mintából kiolvasható új információk alapján. Az erre szolgáló eljárás egy konvex programozási feladatra vezethető vissza.

A szekció befejező előadása „Magyarország demográfiai helyzete, 1950–1999” címmel hangzott el. *Lovasné Avató Judit* először vázolta az elmúlt 50 év hazai demográfiai történetét, majd ismertette a népesedési átmeneteket. Eszerint európai összehasonlításban a magyarországi születési arányszám közepes, ezzel szemben a halálozási mutató az egyik legrosszabb a kontinensen. Ami a várható jövőbeli tendenciákat illeti, az előadó szerint a népességszám fennmarad, ám üteme várhatóan lassul.

A hetedik szekció elnöke *Temesi József* egyetemi tanár, a BKÁE rektorhelyettese volt.

A szekció első, „A ragadozó költségvetés és a préda GDP (avagy a gazdasági növekedés és a költségvetési kiadások kapcsolata)” c. előadásában *Mellár Tamás*, a Központi Statisztikai Hivatal elnöke arra az örökzöld kérdésre kereste a választ, hogy milyen összefüggés van a GDP (esetleg annak növekedési üteme) és a költségvetési kiadások (újraelosztási hányad) között. A különböző elméleti megfontolásokból eltérő következtetések vezethetők le mind a kapcsolat irányára, mind az oksági összefüggésre vonatkozóan. Az előadás figyelemfelkeltő címe a közismert ragadozó–preda dinamikus modellre utal, a szerző ennek alkalmazhatóságát tesztelte a költségvetési kiadások és a GDP kapcsolatára. Az eredmények azt mutatják, hogy ebben az esetben nem érvényes a kérdéses összefüggés, a rendszer instabil lesz. A két változó közötti kapcsolat bonyolultabb, mint amit az alapmodell sugall.

A következő előadás szerzői – *Papanek Gábor*, a Gazdaságkutató Intézet igazgatója, *Petz Rajmund*, a Gazdaságkutató Intézet kutatásvezetője, *Poviliatis Sigitas*, az ECOSTAT kutatója, valamint *Révész Tamás*, a Gazdasági Minisztérium főosztályvezetője – „A DUNA I makrogazdasági modell és néhány alkalmazása” címmel a Duna I modellt mutatták be annak néhány alkalmazásával. A modell alapja a Maryland University által – számos egyéb intézmény közreműködésével – készített INFORUM elnevezésű makromodellszalád, melybe keynesi típusú keresletorientált modellek tartoznak. A modell paramétereinek becslését különböző variánsok elkészítése követte. Ezek segítségével a kutatók elemezték az EU-csatlakozás várható hatásait, a távközlési piac liberali

zálásának esetleges következményeit, valamint a lakásépítések gyorsulásának lehetséges eredményeit.

A konferencia befejező előadásában *Szilágyi György*, a KSH ny. főosztályvezető-helyettese „Új gazdaság. Új statisztika?” címmel arra kereste a választ, milyen kihívásokat támaszt a statisztikával szemben az új gazdaság megjelenése. Rámutatott arra, hogy a globalizációs folyamatok következtében nemcsak a statisztika eddigi alapfogalmainak átértékelésére és a meglévő módszerek megújítására van szükség, hanem új fogalmak, új eljárások kidolgozására is. Az új gazdaság körülményei között alapvető nehézséget jelent az olyan fogalmak meghatározása, mint a rezidens gazdasági egység vagy a partnerország. A megoldás a teljes SNA-rendszer revíziója lehet, amelyben a régi fogalmakat újakkal kell helyettesíteni, például a multinacionális cégek esetében a gazdasági érdekcumum fogalma helyett a tőketulajdonos hovatartozását lenne célszerű vizsgálni.

*

A konferencia a problémák és a módszerek széles spektrumát ölelte fel. Hasznos konferencia volt több szempontból: érdekesek és sokszínűek voltak a témák, színvonalasak voltak az előadások,

sok volt a hozzászólás, élénkek voltak a viták. Külön kiemelendő, hogy a konferencián generációk találkoztak. Nagyon biztató volt látni, hogy a nyugdíjas mesterek és tanítványaik vagy éppen már azok tanítványai együtt adtak elő, vitakoztak, vetették meg a jövő kutatásainak alapjait. Valóban úgy tűnt, hogy ez a konferencia jól szolgálta az információátadással kapcsolatos feladatokat. Ugyancsak szerencsés volt a két, eddig jószerivel egymás mellett elmenő, egymást meg nem értő társaság összehozása egy rendezvényre: azt lehetett tapasztalni, hogy megtalálják a közös hangot.

Végül szólni kell a rendezésről és a szervezésről is. Már-már hagyomány, hogy a GMT konferenciái kiváló szervezettségükről is ismertté válnak. Nem volt ez másképp most sem: a környezet ideális volt, a résztvevők száma pedig biztosította, hogy jó konferenciát lehessen tartani. Az elnököket dicséri, hogy a jól összeállított programokat tartani lehetett, és minden feltétel megvolt ahhoz is, hogy a konferencia szüneteiben a résztvevők oldott körülmények között is meg tudják beszélni közös dolgaikat. Mindezt köszönet illeti a szervezőket. Reméljük, hogy ennek a konferenciának lesz folytatása.

Keresztély Tibor

A STATISZTIKAI BIZOTTSÁG 2001. MÁRCIUS 20-I ÜLÉSE

Az MTA Statisztikai Bizottsága március 20-i ülésén a regionális statisztikai információs rendszer módszertani alapjait és gyakorlati kérdéseit vitatta meg. A téma előadója *Kovács Tibor* statisztikai főtanácsadó volt. Az előadáshoz kapcsolódva *dr. Szaló Péter* helyettes államtitkár, valamint *dr. Perczel György* tanszékvezető egyetemi tanár tartottak korreferátumot. Az ülés elnöke *dr. Mellár Tamás*, a KSH elnöke, a Statisztikai Bizottság elnöke volt, az ülésen a Statisztikai Bizottság tagjai és meghívott szakértők vettek részt.

Az előadás mondanivalója lényegében három témakör köré csoportosult:

- bevezetésként, valamint általános információként a témakör kezdeteiről a módszertani megalapozásról, valamint a fejlesztés egyes kérdéseiről volt szó;
- a második témakör az Európai Unió Régió adatbázisához való csatlakozás, az MR-START kifejlesztésének kérdéseit érintette;
- a harmadik kérdéskör a működéshez kapcsolódó feladatok legfontosabb kérdéseit taglalta.

Kovács Tibor előadásának bevezetésként hangsúlyozta, hogy a regionális statisztikai információs rendszer esetében összetett tudományágról van

szó, amelynek a téma sajátosságaiából eredően elsődleges és legfontosabb letéteményese a Központi Statisztikai Hivatal. Ugyanis a KSH feladatai közé tartozik a regionális statisztikai információs rendszer kialakítása, a rendszer különböző elemeinek egységes rendszerbe szervezése, a módszertani alapok egységesítése. A regionális statisztikai információs rendszer kialakításánál a kiindulási pontot a települési törzskönyvrendszer képezte. E rendszernek a létrehozása az 1970-es évekre nyúlik vissza, amikor kormányzati szintű döntést hoztak a területfejlesztésről, valamint a településfejlesztésről. A KSH 1980-ig e döntések alapján gyűjtötte a területi adatokat, majd ezen a bázison alakították ki az adatrendszert a települési adatok felhasználásával. Ez azt jelentette, hogy évente, településenként 400 alapadatot vittek be a rendszerbe, amelyet különböző kiegészítő adatokkal bővítettek.

A rendszer létrehozásánál az egyik fő feladat a településazonosítók kialakítása volt, amelyek önmagukban az azonosításon kívül más információt nem hordoznak, és ezekhez kapcsolódnak mindazok az ismérvek, amelyek a különböző területi sajátosságokat jelzik (például üdülőövezet, agglomerációs terü-